

СВЕТ ОКО НАС

РАДНА СВЕСКА

● ● ● ЗА ДРУГИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ ● ● ●

САДРЖАЈ

ДРУГИ И ЈА

Породица	4
У школи	6
Шта да радиш кад	8
У насељу	10
Ја у групи	12

КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ

Кретање	30
Временске одреднице	32
Мерење времена	34

КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА

Насеље	14
Чувам своје здравље	16
Саобраћај	18
Путовање и понашање	19
На улици и путу без тротоара	20
Прелазак улице и пута без пешачког прелаза	21
Временске непогоде	22

РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ

Рељеф – изглед земљишта	36
Текуће и стајаће воде	38
Биљке	40
Домаће животиње	42
Дивље животиње	44
Услови за живот	46
Јесен	48
Зима	49
Пролеће	50
Лето	51
Чувајмо природу	52
Пратим, цртам, пишем	54

ЧОВЕК СТВАРА

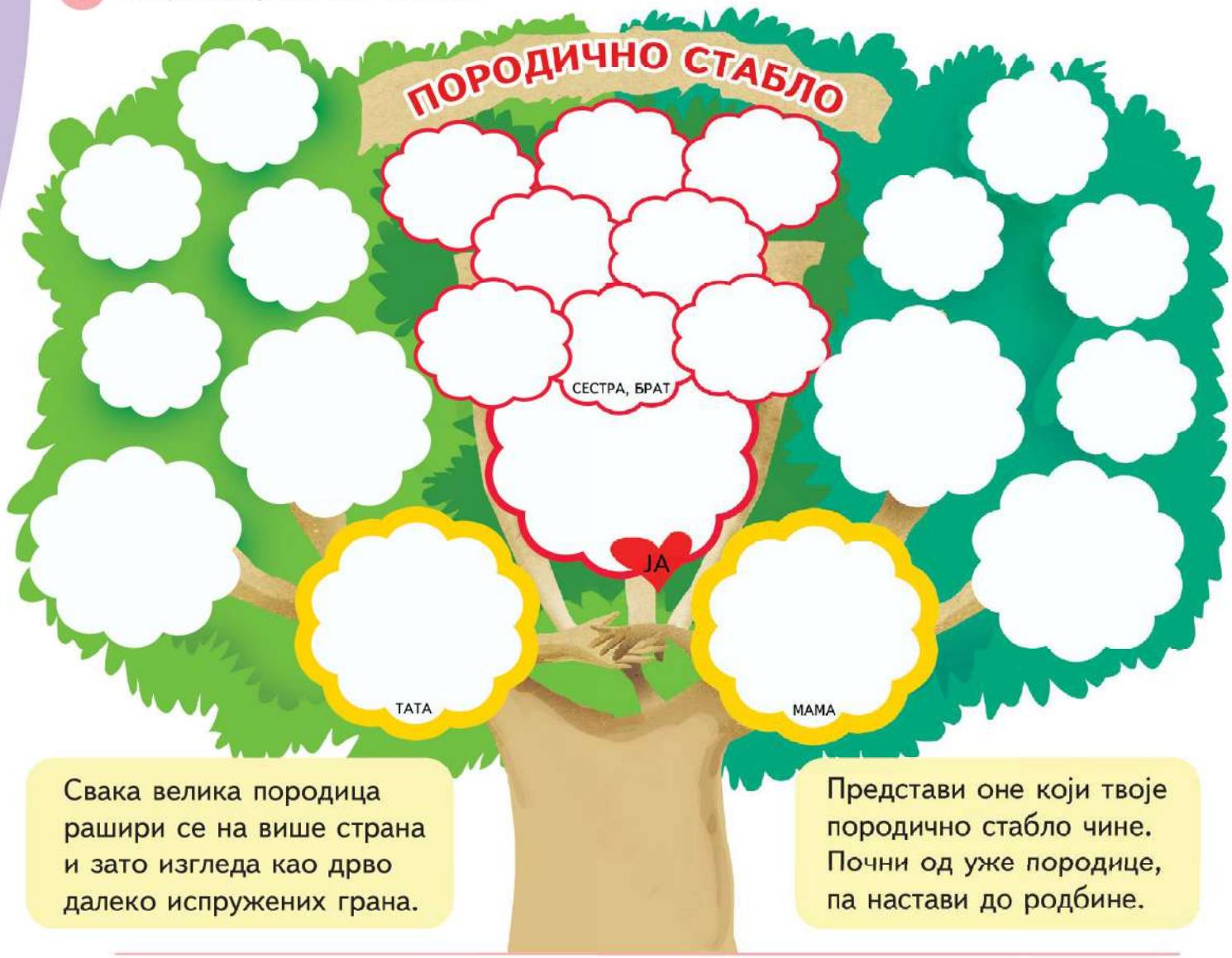
Материјали	24
Својства материјала	25
Занимања људи	26
Од старог ново	28

ДРУГИ И ЈА

ПОРОДИЦА

1. Попуни породично стабло.

2. Допуни реченице.

Родитељи и _____ чине _____ породицу.

_____ чине ширу породицу.

Родбину чине _____.

3. Заокружи слово испред тачне тврдње.

• Мамин брат мени је:

- а) теча б) стриц в) ујак

• Татина сестра мени је:

- а) стрина б) тетка в) ујна

4. Шта теби пружа твоја породица? Заокружки одговарајуће речи.

љубав   непријатељство   заштиту   критику
подршку   весеље   нежност   бол   пажњу

5. Шта су породични празници?

_____

6. Допуни реченице.

У мојој породици се прослављају _____.
(породични празници)

Највише се радујем _____, зато _____
(празник)

_____.

7. Заокружки ДА или НЕ.

Свако у породици има своја права и обавезе.   ДА   НЕ

8. Попуни табелу.

ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ		
	права	обавезе
одрасле особе	_____ _____ _____ _____	_____ _____ _____ _____
деца	_____ _____ _____ _____	_____ _____ _____ _____

У ШКОЛИ

1. Како се назива твоја школа?

---

2. По чему или по коме је добила назив твоја школа?

---

3. Кад је Дан твоје школе? Напиши како га прослављате.

---

4. Напиши назив празника који прослављају све школе у Србији.

---

5. Заокружи слово испред тачне тврдње.

- а) Школска слава Свети Сава се обележава 20. јануара.
- б) Школска слава Свети Сава се обележава 25. јануара.
- в) Школска слава Свети Сава се обележава 27. јануара.

6. Како се прославља школска слава у твојој школи?

---

7. Како је твоја одељењска заједница учествовала у прослави школских празника?

---

8. Заокружи ДА или НЕ.

У свакој школи постоје правила понашања.

ДА

НЕ

9. Погледај слику. Чије понашање ти се допада? Заокружи.

10. Нацртај ▲ поред реченица које се односе на твоје обавезе.

Поред реченица које се односе на твоја права нацртај ● .

1. Редовно долазим у школу и учим.
2. Негујем цвеће у учионици.
3. Имам своје радно место.
4. Чувам своје и школске ствари.
5. Читам књиге из школске библиотеке.
6. Боравим и учим у чистим просторијама.
7. Своју учионицу и клупе одржавам чисто и уредно.
8. Слободно се обраћам учитељу и тражим објашњење.
9. Учествујем у школским приредбама и такмичењима.
10. Увек идем десном страном ходника и степеништа.

ШТА ДА РАДИШ КАД...

Шта да урадиш
кад нешто скривиш,
кад грешку направиши?

- Замисли да касниш на први час у школи. Шта ћеш урадити? Напиши.

Да лажеш,
да другог окривиш,
да ником не пријавиш?

- Како се понашаши у кући кад нешто погрешиши?

Или да кажеш,
да се извиниш
и грешку да исправиш?

Имаш право да погрешиши и да исправиш грешку.

Шта да радиш кад нешто не знаш, а то је знати важно?

- Од кога ћеш затражити помоћ ако не знаш да урадиш домаћи задатак?

Да ћутиш,
да се незнању предаш,
да се похвалиш лажно?

- Шта чиниш кад заборавиш да урадиш домаћи задатак?

Или да учиш,
питаш и гледаш,
и градиш знање снажно?

Имаш право да постављаш питања.

У НАСЕЉУ

1. Заокружи ДА или НЕ.

Становници насеља су људи који живе у истом насељу.

ДА НЕ

2. Поред тачне тврдње напиши Т, а поред нетачне Н.

Људи живе заједно у насељу и договарају се. ——

У насељу свако ради шта хоће. ——

Становници насеља имају своја права и обавезе. ——

Наши суседи су људи који живе далеко од нас. ——

У насељу постоје правила понашања људи. ——

Становници насеља су једни другима суграђани. ——

3. Шта је све заједничко за становнике једног насеља?

Шта припада свим становницима?

---

4. Која правила понашања постоје у твом насељу? Напиши их.

---

5. Шта значи бити пажљив према другима?

---

6. Како ти можеш помоћи старим и изнемоглим суседима?

---

7. Напиши датум који се прославља као празник твог насеља. Зашто се прославља тај датум у твом насељу?

---

8. Опиши како се прославља празник твог насеља.

---

9. Шта је приказано на слици? Шта раде деца?
Смисли назив групе којој припадају.

10. Заокружки назив група чији члан желиш да будеш.

кошаркашки клуб

планинари

еколози

шахисти

позориштанце

извиђачи

фолклорно друштво

чувари природе

ЈА У ГРУПИ

1. Које су заједничке карактеристике група у које се људи удружују?
Заокружки слово испред сваког тачног одговора.
- а) поштовање одређених правила понашања
  - б) чланови групе познају једни друге
  - в) чланови групе имају заједничке циљеве
  - г) сваки члан има одређену улогу у групи
  - д) сви чланови групе имају једнака права и обавезе

2. Црвеном бојом заокружки групе које можеш да бираш.
Које групе не можеш да бираш већ им припадаш по сродству?
Заокружки их плавом бојом.

извиђачи

родбина

ликовна секција

математички клуб

шира породица

3. Заокружки слово испред тачног одговора.
Која је основна улога породице?

- а) васпитање и образовање деце
- б) заједнички живот и решавање проблема
- в) потомство и брига о потомству
- г) дружење и забављање

4. Којим групама ти припадаш у школи и у насељу? Напиши.

У школи _____

У насељу _____

5. Наведи једну групу којој припадаш. Која права и обавезе имаш у тој групи?

Група: _____

Права: _____

Обавезе: _____

КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА

НАСЕЉЕ

1. Који су типови насеља приказани на слицима? Напиши.

2. Допуни реченице.

- Насељена места делимо на _____ и _____.
- Насеље у којем има већи број установа образовања, културе и здравства је _____.

3. Шта има свако насеље? Заокружки одговарајуће речи.

позориште	реку	становништво
назив	стадион	парк
територију		куће
		библиотеку

4. По чему се међусобно разликују насеља?

---

5. На основу изговорених речи напиши где је ко кренуо.

Лепо ћемо се забављати!

Сви зnamо где сам кренула!

Идем да пошаљем пакет!

Јао, боли ме стомак!

6. Заокружи слово испред тачног одговора.

Којој врсти насеља припада место у коме живиш?

а) равничарско село

б) град

в) планинско село

7. Шта ти се посебно допада у твом насељу?

---

8. Шта би требало да се промени у твом насељу? Зашто?

---

9. Како можеш доказати да волиш и чуваш место у коме живиш?

---

10. Које акције заједно спроводе деца и одрасле особе у твоме насељу?

ЧУВАМ СВОЈЕ ЗДРАВЉЕ

1. Једна народна пословица гласи: „Здравље је највеће богатство“. Како разумеш ову пословицу? Објасни.

---

2. У песми „Увређена четкица“ пише и ово:

„Наљутила се нова
четкица малог Љубе,
што још ниједном њоме
није опрао зубе...“

Б. Летић-Фабри

- Због чега се наљутила четкица малог Љубе?

- Шта ти је све потребно за одржавање хигијене уста и зуба?

---

3. Попуни табелу као што је започето.

ЗДРАВЉУ КОРИСТИ	ЗДРАВЉУ ШТЕТИ
боравак у природи	загађен ваздух
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

4. Заокружи слово испред тачног одговора.

Шта ћеш урадити после игре са кућним љубимцем?

- а) окупаћу се
- б) обрисаћу руке марамицом
- в) опраћу руке топлом водом и сапуном

5. Зашто су прљаве руке опасне по здравље? Напиши.

---

6. Поред тачне тврђње напиши ДА, поред нетачне напиши НЕ.

Оброке треба прескакати. _____

Свакодневно треба јести воће и поврће. _____

Разноврсна исхрана је важна за наше здравље. _____

У току дана треба да имамо 2 оброка. _____

7. Направи за себе здрав и разноврстан јеловник за један дан.

доручак	ужина
_____	_____

ручак	ужина	вечера
_____	_____	_____

8. Одгонетни шифровану поруку.

САОБРАЋАЈ

1. Попуни празна поља.

ВРСТЕ САОБРАЋАЈА

копнени саобраћај

2. Поред сваке врсте саобраћаја наведи одговарајућа саобраћајна средства.

ВАЗДУШНИ САОБРАЋАЈ

ЖЕЛЕЗНИЧКИ САОБРАЋАЈ

ДРУМСКИ САОБРАЋАЈ

ВОДНИ САОБРАЋАЈ

3. Којим саобраћајним средствима можеш да путујеш из свог места у неко насеље које се налази у твојој околини?

---

4. Описи једно своје занимљиво путовање.

---

5. Зашто на селу нема веће гужве у саобраћају?

ПУТОВАЊЕ И ПОНАШАЊЕ

1. Заокружи ДА или НЕ.

Јавни превоз се обавља аутобусима, возовима и авионима. У већим градовима се користе и трамваји, тролејбуси и такси службе. **ДА** **НЕ**

2. Напиши неколико правила лепог понашања за све путнике у аутобусу.

---

3. Погледај слику и прочитај шта говоре деца која се возе у аутомобилу. Које дете правилно поступа током путовања? Обој га.

4. Заокружи слово испред реченице која описује лепо понашање за време путовања аутобусом.

- а) Гурам се при уласку у аутобус.
- б) У аутобусу вичем и досађујем осталим путницима.
- в) Папираће бацам у канту за отпадке.
- г) Пишем и цртам по аутобусу.
- д) Уступам место за седење старој особи или мајци са малим дететом.

5. Поред тачне тврдње напиши ДА, а поред нетачне НЕ.

За време вожње аутобусом дозвољено је стајање на вратима. _____

Из возила се излази док је у покрету. _____

Док се путује било куда, пристојно се треба понашати свуда. _____

Поништена возна карта може да се баци кроз прозор возила. _____

Возна карта треба да се чува све до изласка из возила. _____

НА УЛИЦИ И ПУТУ БЕЗ ТРОТОАРА

1. Заокружи ДА или НЕ.

Тротоар је део улице по којем се крећу пешаци.

ДА

НЕ

2. Ако је тврдња тачна, напиши Т, а ако је тврдња нетачна, напиши Н.

На отвореном путу и улици без тротоара пешак се креће левом ивицом коловоза.

3. Заокружи децу која се правилно крећу на путу без тротоара.

4. Заокружи слово поред тачне тврдње.

Тамо где нема тротоара морамо се кретати:

- а) у колони два по два
- б) у групи
- в) у колони, један иза другог

ПРЕЛАЗАК УЛИЦЕ И ПУТА БЕЗ ПЕШАЧКОГ ПРЕЛАЗА

1. Погледај слике и напиши шта дечак треба да уради како би безбедно прешао улицу.

1.

2.

3.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

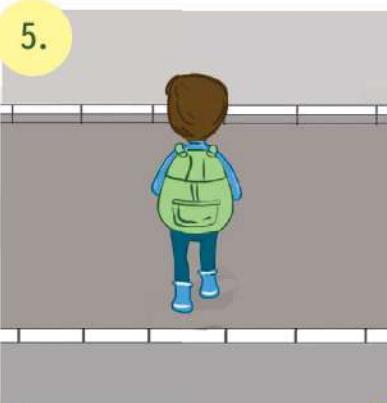
_____

_____

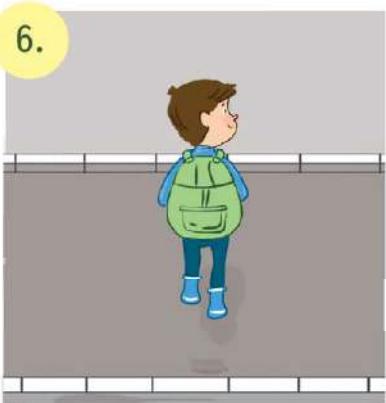
_____

4.

5.

6.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

2. Заокружи реч **тачно** или **нетачно**.

Уколико у близини не постоји пешачки прелаз, пешак је дужан да преко коловоза прелази пажљиво и најкраћим путем, након што се увери да то може да учини на безбедан начин.

тачно

нетачно

ВРЕМЕНСКЕ НЕПОГОДЕ

1. Наброј временске непогоде.

---

2. Које нам непријатности доноси олуја? Напиши.

---

3. Заокружки слово испред тачне тврдње.

Обележја мећаве су:

а) громљавина, падање кише, удар грома

б) падање снега ношеног јаким ветром, слаба видљивост, ниске температуре

4. Како треба да се понашаш у току временске непогоде? Попуни табелу.

БЕЗБЕДНО ПОНАШАЊЕ	
на отвореном простору	у затвореном простору
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

5. Кад ћеш окренути наведене телефонске бројеве?

192 _____

193 _____

194 _____

ЧОВЕК СТВАРА

МАТЕРИЈАЛИ

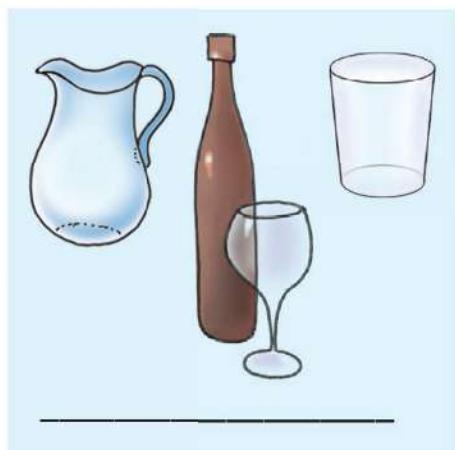
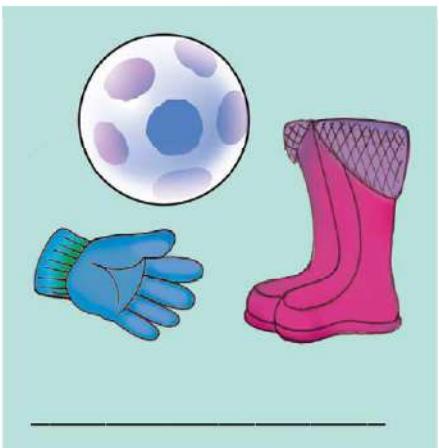
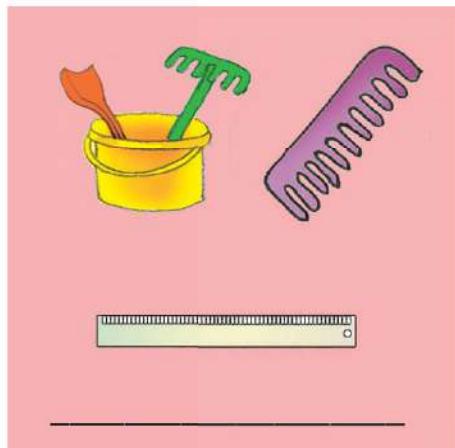
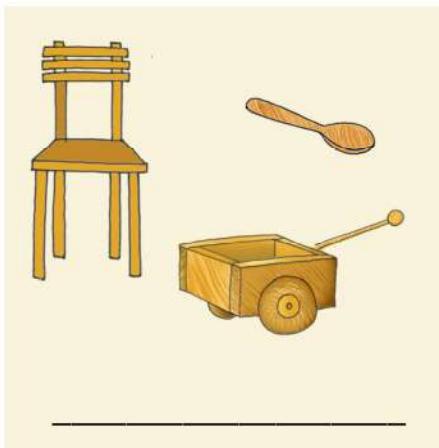
1. Заокружи ДА или НЕ.

Материјали од којих су направљени предмети могу бити тврди или меки, провидни или непровидни, храпави или глатки.

ДА

НЕ

2. Испод сваке групе предмета напиши од ког материјала су направљени.

3. Наведи различите материјале од којих могу бити направљени дати производи.

чизмице _____ торба _____

столица _____ лопта _____

СВОЈСТВА МАТЕРИЈАЛА

1. Спој назив материјала са његовим карактеристикама.

стакло •	чврст материјал, лако се обрађује
метал •	лако се цепа, савија и сече, упија воду
гума •	чврст материјал, добро проводи топлоту
папир •	мекан и савитљив материјал
дрво •	мекан материјал, упија воду, али га вода не раствори
платно •	чврст, провидан и ломљив материјал

2. Наведи неколико материјала који се након растезања, савијања, сабијања и увртања враћају у првобитан облик.

---

3. За које материјале кажемо да су еластични?

---

4. Прати стрелице и у сваки упиши назив материјала од којег је предмет направљен.

ЗАНИМАЊА ЉУДИ

1. Допуни реченице.

Људи се баве различитим _____. Сваки посао је подједнако _____ и користи свим _____.

2. Прочитај дате стихове и објасни шта значе.

Већина људи у свету ради,
производи, креира, нешто прави,
а занимањем зовемо оно
чиме се неки човек бави.

...

И треба увек да нам је јасно
свако занимање је лепо и часно,
свако занимање друштву треба,
у сваком долазимо до свог хлеба.

Драган Караповић

---

3. Препознај дата занимања и напиши неколико реченица о њима.

---

4. Напиши називе занимања људи који највише раде са децом.

---

5. Заокружи занимања људи који учествују у изградњи кућа.

обућари

зидари

кондуктери

молери

воћари

керамичари

столари

учитељи

шофери

електричари

6. Бројевима означи да ли се наведеним занимањима претежно баве људи на селу или у граду.

1 село

2 град

правница

новинарка

ратарка

балетан

воћар

шумар

таксиста

дрвосеча

столар

тракториста

пилот

судија

васпитачица

сточар

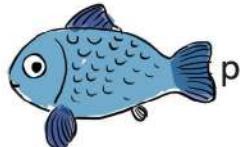
глумац

7. Ко све ради у твојој школи? Напиши занимања запослених у школи.

---

8. Реши ребусе.

100 лар

9. Којим занимањем желиш да се бавиш кад одрастеш? Зашто?

ОД СТАРОГ НОВО

Од старог папира, брзо и лако, направи нови папир који можеш да користиш за цртање и писање!

Набави следеће:

- неколико листова старих новина
- канту или пластичну посуду
- танко платно
- гладак картон
- заштитне рукавице

Прати упутства и од старог папира направи нови.
Користи заштитне рукавице.

1.

Исцепкај новине на што ситније комаде и стави их у пластичну посуду.

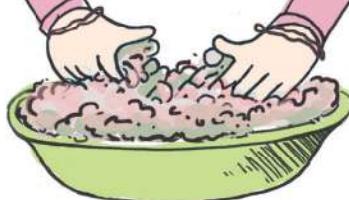
2.

Пажљиво сипај воду у пластичну посуду. Новине треба да буду потпуно потопљене неколико сати.

3.

Након неколико сати смесу изгњечи рукама да постане кашаста.

4.

Добро оцеђену кашу пажљиво нанеси на танко платно које се налази на равној подлози. Развуци је тако да буде што тања. На смешу стави гладак картон и притисни.

5.

Када се осуши папир, скини глатки картон и одвој папир од платна.

На новом папиру можеш да црташ и пишеш.

КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ

КРЕТАЊЕ

1. Напиши како се ко креће.

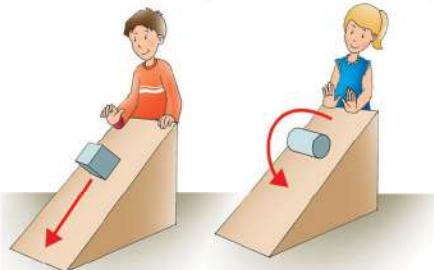

2. Ако је тврдња тачна заокружи ДА, а ако је нетачна НЕ.

Да би се неко тело покренуло, треба да на њега делује друго тело.

ДА   НЕ

3. Како се крећу ваљак и коцка? Заокружи тачне тврдње.

Ваљак клизи.

Ваљак се котрља.

Коцка се котрља.

Коцка клизи.

4. Допуни реченицу.

Да ли ће се тело котрљати или клизити зависи од _____.

5. Поред тачне тврдње напиши Т, а поред нетачне Н.

Свако кретање тела се одвија по некој подлози и у некој средини. _____

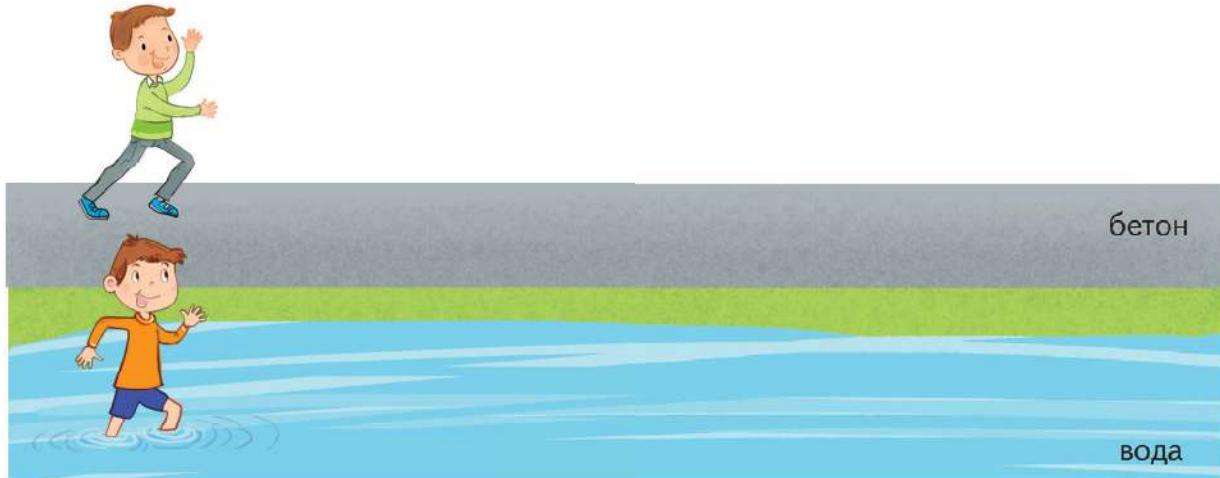
Тела се лакше крећу по храпавој, него по равној подлози. _____

Кроз неке средине је кретање лакше, а кроз неке теже. _____

Човек лакше трчи по води, него по бетонској стази. _____

Тела се могу кретати кроз различите средине. _____

6. Погледај слику и напиши ком дечаку је лакше да трчи? Зашто?

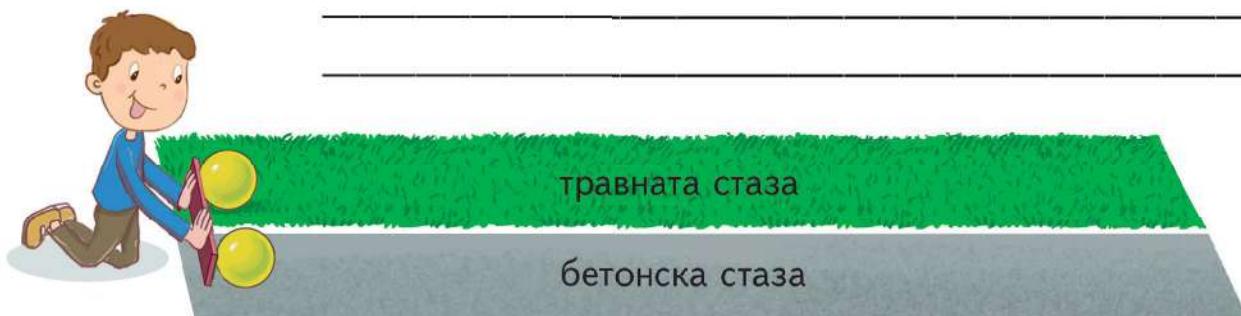

7. Допуни реченице.

Док пливамо крећемо се кроз _____.

Док ходамо крећемо се кроз _____.

8. На којој подлози ће се лопта брже зауставити ако је гурнута истом снагом?

- Изведи оглед и измери дужину пута коју су направиле лопте. Запиши.

---

9. Прочитај тврдњу и заокружи реч **тачно** или **нетачно**.

Брзина кретања тела зависи од његовог облика, подлоге по којој се креће и средине у којој се креће.

тачно

нетачно

ВРЕМЕНСКЕ ОДРЕДНИЦЕ

1. Заокружи слово испред тачне тврђње.

- Дан траје:
а) 24 часа   б) 12 часова   в) 8 часова

- Светли део дана траје:
    - а) од изласка до заласка Сунца
    - б) од заласка до изласка Сунца

2. Заокружи ДА или НЕ.

Дужина обданице и ноћи се у току године мења.

да

HE

3. У сваки напиши име дана.

- Први дан у седмици је _____, а последњи дан је _____.
(име дана) (име дана)

4. Заокружи слово испред тачне тврдње.

- Ако је данас петак, прекосутра ће бити:

- Ако је прекјуче био уторак, данас је:

- Једна седмица има:

- а) шест дана   б) осам дана   в) седам дана

5. Напиши називе свих месеци у години и број дана.

месец	јануар	фебруар									
број дана	31	28 (29)									

6. Допуни реченице.

Једну годину чини ____ месеци. Година почиње _____, а завршава се _____. То је календарска година.

Школска година почиње _____, а завршава се _____.

Током једне године се измене _____ годишња доба.

То су: _____, _____, _____ и _____,

7. Спој линијом цртеже са одговарајућим речима.

У сваки напиши назив годишњег доба.

децембар

март

септембар

јесења равнодневица

краткодневица

пролећна равнодневица

дугодневица

јун

МЕРЕЊЕ ВРЕМЕНА

1. Допуни реченице.

Сат је спрва за _____.

Краћа казаљка показује _____, а дужа _____.

Обе казаљке се крећу у _____ смеру.

Један сат траје _____ минута.

2. На линијама напиши време које показују часовници.

време од подне до поноћи

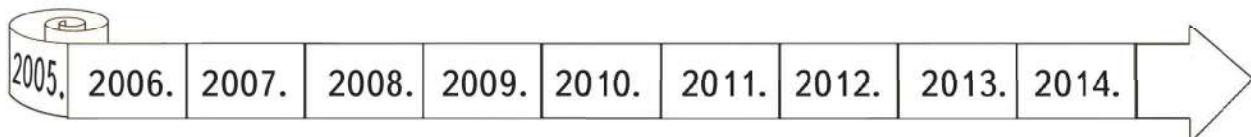

време од поноћи до подне

3. На ленти времена заокружки годину свог рођења.

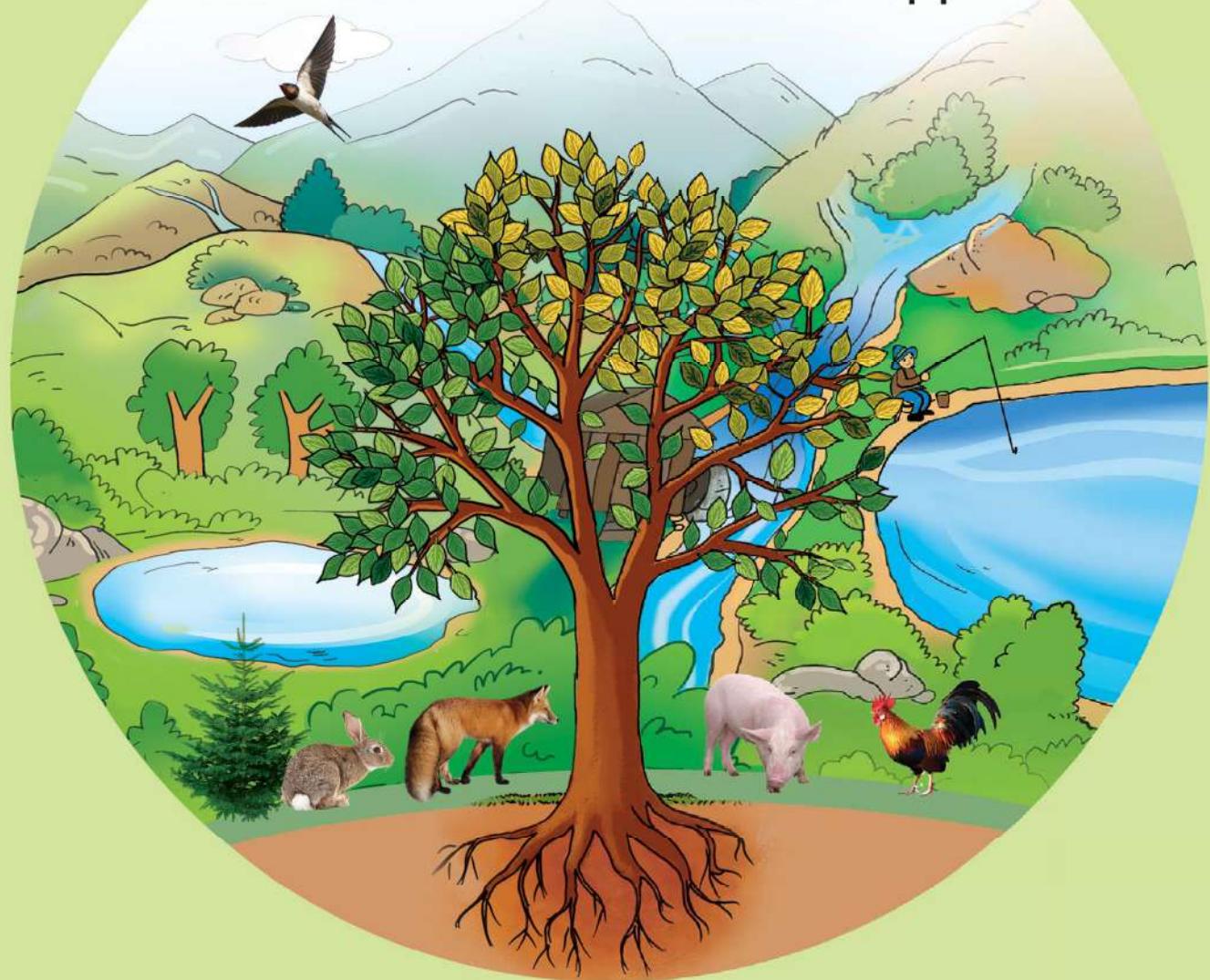
Бојом обележи све године које су протекле од тада.

4. На календару напиши годину свог рођења. Заокружки дан и месец свог рођења.

К А Л Е Н Д А	ЈАНУАР	ФЕБРУАР	МАРТ	АПРИЛ	МАЈ	ЈУН
	П 5 12 19 26 У 6 13 20 27 С 7 14 21 28 Ч 1 8 15 22 29 П 2 9 16 23 30 С 3 10 17 24 31 Н 4 11 18 25	П 2 9 16 23 30 У 3 10 17 24 31 С 4 11 18 25 Ч 5 12 19 26 П 6 13 20 27 С 7 14 21 28 Н 8 15 22 29	П 2 9 16 23 30 У 3 10 17 24 31 С 4 11 18 25 Ч 5 12 19 26 П 6 13 20 27 С 7 14 21 28 Н 8 15 22 29	П 6 13 20 27 У 7 14 21 28 С 8 15 22 29 Ч 9 16 23 30 П 10 17 24 31 С 11 18 25 Н 12 19 26	П 4 11 18 25 У 5 12 19 26 С 6 13 20 27 Ч 7 14 21 28 П 8 15 22 29 С 9 16 23 30 Н 10 17 24 31	П 1 8 15 22 29 У 2 9 16 23 30 С 3 10 17 24 Ч 4 11 18 25 П 5 12 19 26 С 6 13 20 27 Н 7 14 21 28
JUL	П 6 13 20 27 У 7 14 21 28 С 8 15 22 29 Ч 9 16 23 30 П 10 17 24 31 С 11 18 25 Н 12 19 26	П 3 10 17 24 31 У 4 11 18 25 С 5 12 19 26 Ч 6 13 20 27 П 7 14 21 28 С 8 15 22 29 Н 9 16 23 30	П 7 14 21 28 У 8 15 22 29 С 9 16 23 30 Ч 10 17 24 П 11 18 25 С 12 19 26 Н 1 13 20 27	П 5 12 19 26 У 6 13 20 27 С 7 14 21 28 Ч 8 15 22 29 П 9 16 23 30 С 10 17 24 31 Н 11 18 25	П 2 9 16 23 30 У 3 10 17 24 С 4 11 18 25 Ч 5 12 19 26 П 6 13 20 27 С 7 14 21 28 Н 8 15 22 29	П 7 14 21 28 У 8 15 22 29 С 9 16 23 30 Ч 10 17 24 31 П 11 18 25 С 12 19 26 Н 1 6 13 20 27
АВГУСТ	П 3 10 17 24 31 У 4 11 18 25 С 5 12 19 26 Ч 6 13 20 27 П 7 14 21 28 С 8 15 22 29 Н 9 16 23 30	П 7 14 21 28 У 8 15 22 29 С 9 16 23 30 Ч 10 17 24 П 11 18 25 С 12 19 26 Н 1 13 20 27	П 5 12 19 26 У 6 13 20 27 С 7 14 21 28 Ч 8 15 22 29 П 9 16 23 30 С 10 17 24 31 Н 11 18 25	П 2 9 16 23 30 У 3 10 17 24 С 4 11 18 25 Ч 5 12 19 26 П 6 13 20 27 С 7 14 21 28 Н 8 15 22 29	П 7 14 21 28 У 8 15 22 29 С 9 16 23 30 Ч 10 17 24 31 П 11 18 25 С 12 19 26 Н 1 6 13 20 27	П 7 14 21 28 У 8 15 22 29 С 9 16 23 30 Ч 10 17 24 31 П 11 18 25 С 12 19 26 Н 1 6 13 20 27
СЕПТЕМБАР	П 4 11 18 25 У 5 12 19 26 С 6 13 20 27 Ч 7 14 21 28 П 8 15 22 29 С 9 16 23 30 Н 10 17 24 31	П 7 14 21 28 У 8 15 22 29 С 9 16 23 30 Ч 10 17 24 П 11 18 25 С 12 19 26 Н 1 13 20 27	П 5 12 19 26 У 6 13 20 27 С 7 14 21 28 Ч 8 15 22 29 П 9 16 23 30 С 10 17 24 31 Н 11 18 25	П 2 9 16 23 30 У 3 10 17 24 С 4 11 18 25 Ч 5 12 19 26 П 6 13 20 27 С 7 14 21 28 Н 8 15 22 29	П 7 14 21 28 У 8 15 22 29 С 9 16 23 30 Ч 10 17 24 31 П 11 18 25 С 12 19 26 Н 1 6 13 20 27	П 7 14 21 28 У 8 15 22 29 С 9 16 23 30 Ч 10 17 24 31 П 11 18 25 С 12 19 26 Н 1 6 13 20 27
ОКТОБАР	П 5 12 19 26 У 6 13 20 27 С 7 14 21 28 Ч 8 15 22 29 П 9 16 23 30 С 10 17 24 31 Н 11 18 25	П 8 15 22 29 У 9 16 23 30 С 10 17 24 Ч 11 18 25 П 12 19 26 С 1 13 20 27 Н 2 14 21 28	П 6 13 20 27 У 7 14 21 28 С 8 15 22 29 Ч 9 16 23 30 П 10 17 24 31 С 11 18 25 Н 12 19 26	П 3 10 17 24 У 4 11 18 25 С 5 12 19 26 Ч 6 13 20 27 П 7 14 21 28 С 8 15 22 29 Н 9 16 23 30	П 10 17 24 У 11 18 25 С 12 19 26 Ч 1 13 20 27 П 2 9 16 23 30 С 3 10 17 24 31 Н 4 11 18 25	П 7 14 21 28 У 8 15 22 29 С 9 16 23 30 Ч 10 17 24 31 П 11 18 25 С 12 19 26 Н 1 6 13 20 27
НОВЕМБАР	П 6 13 20 27 У 7 14 21 28 С 8 15 22 29 Ч 9 16 23 30 П 10 17 24 31 С 11 18 25 Н 12 19 26	П 9 16 23 30 У 10 17 24 С 11 18 25 Ч 12 19 26 П 1 13 20 27 С 2 14 21 28 Н 3 15 22 29	П 7 14 21 28 У 8 15 22 29 С 9 16 23 30 Ч 10 17 24 П 11 18 25 С 12 19 26 Н 1 13 20 27	П 4 11 18 25 У 5 12 19 26 С 6 13 20 27 Ч 7 14 21 28 П 8 15 22 29 С 9 16 23 30 Н 10 17 24 31	П 11 18 25 У 12 19 26 С 1 13 20 27 Ч 2 14 21 28 П 3 15 22 29 С 4 16 23 30 Н 5 17 24 31	П 8 15 22 29 У 9 16 23 30 С 10 17 24 31 Ч 11 18 25 П 12 19 26 С 1 13 20 27 Н 2 14 21 28
ДЕЦЕМБАР	П 7 14 21 28 У 8 15 22 29 С 9 16 23 30 Ч 10 17 24 31 П 11 18 25 С 12 19 26 Н 1 13 20 27	П 11 18 25 У 12 19 26 С 1 13 20 27 Ч 2 14 21 28 П 3 15 22 29 С 4 16 23 30 Н 5 17 24 31	П 9 16 23 30 У 10 17 24 С 11 18 25 Ч 12 19 26 П 1 13 20 27 С 2 14 21 28 Н 3 15 22 29	П 6 13 20 27 У 7 14 21 28 С 8 15 22 29 Ч 9 16 23 30 П 10 17 24 31 С 11 18 25 Н 12 19 26	П 13 20 27 У 14 21 28 С 15 22 29 Ч 16 23 30 П 17 24 31 С 18 25 Н 19 26	П 14 21 28 У 15 22 29 С 16 23 30 Ч 17 24 31 П 18 25 С 19 26 Н 20 27

РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ

РЕЉЕФ – ИЗГЛЕД ЗЕМЉИШТА

1. Шта све спада у рељеф твоје околине? Напиши.
-
-
-

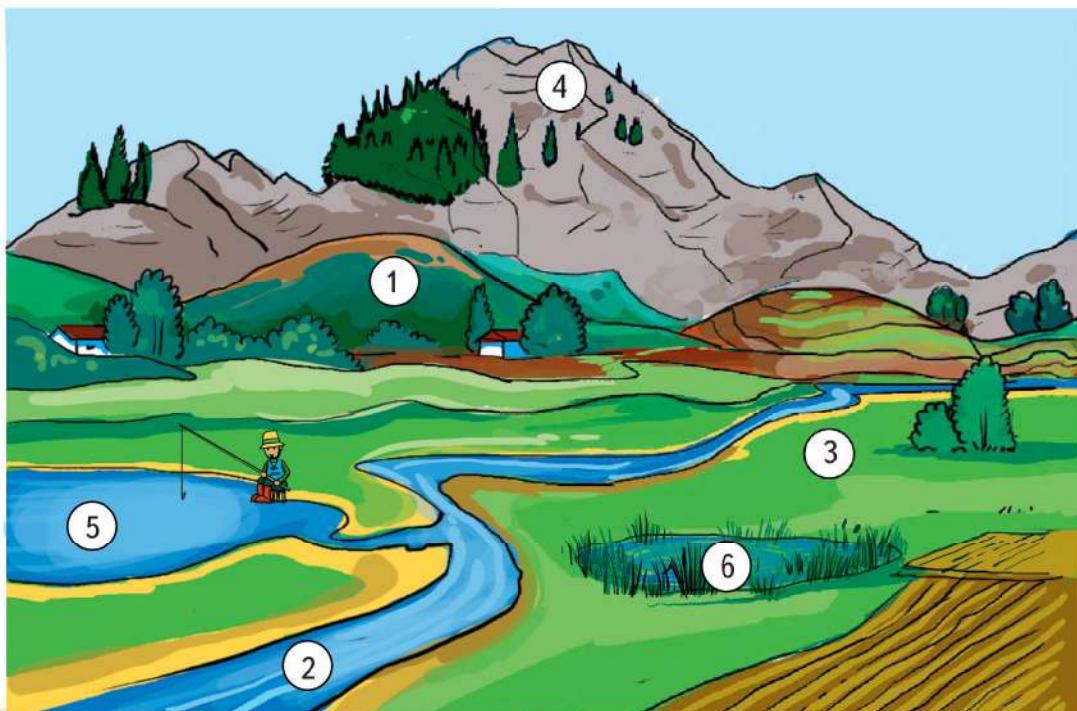
2. Каква је твоја околина с обзиром на рељеф? Заокружи.

брдовита

равничарска

планинска

3. Погледај слику и уради задатак.

- У кружиће напиши бројеве којима су на слици означени: планина, брдо, равница, река, језеро и бара.

река бара равница брдо планина језеро

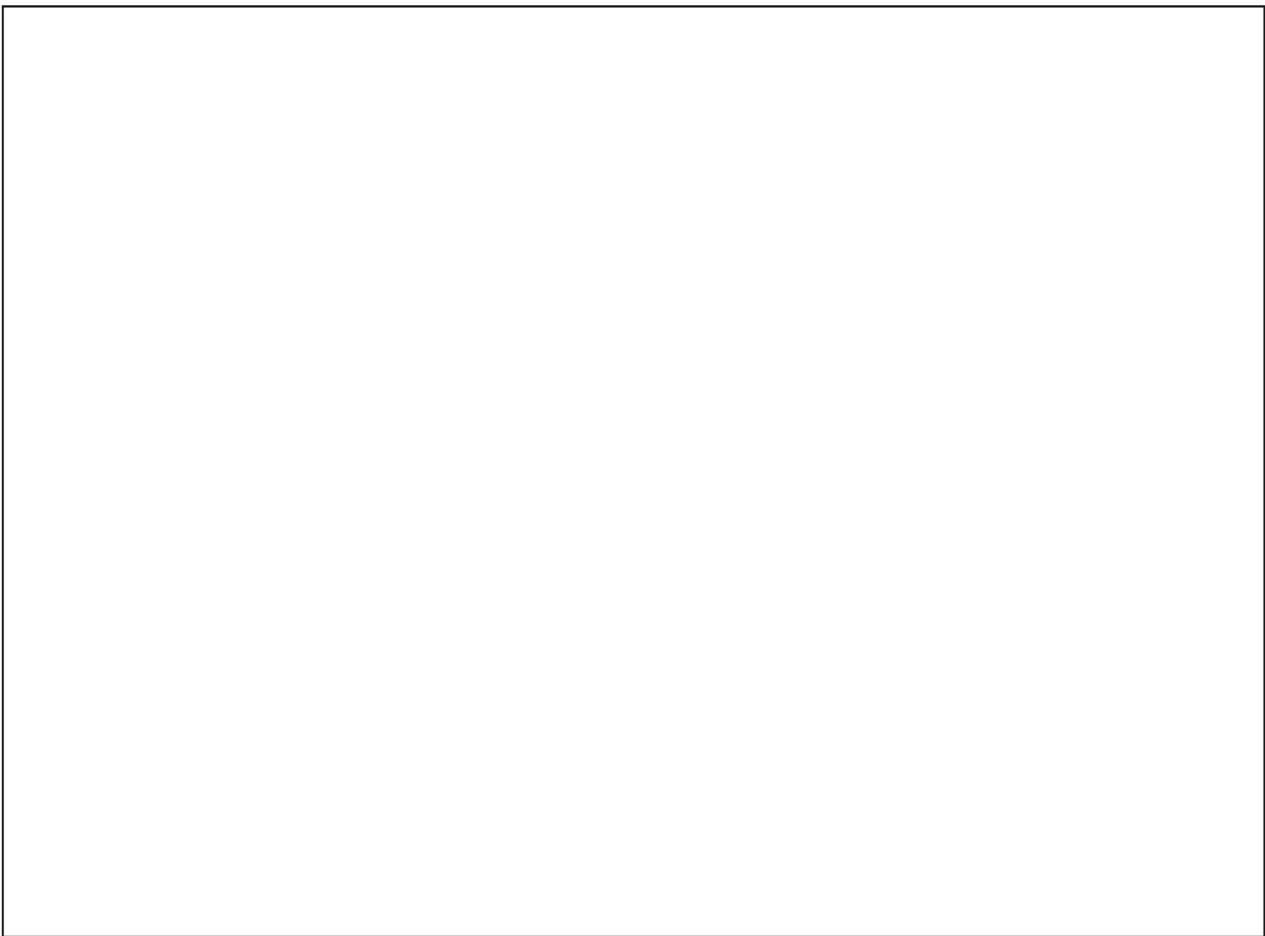
4. Заокружи ДА или НЕ.

Облике рељефа представљају сва удубљења, узвишења и равно земљиште.

ДА

НЕ

5. Прикажи цртежом рељеф своје околине. Обој цртеж.

6. Описи изглед земљишта своје околине. При опису користи и следеће речи: извор, река, долина, ливада, бара, шума...

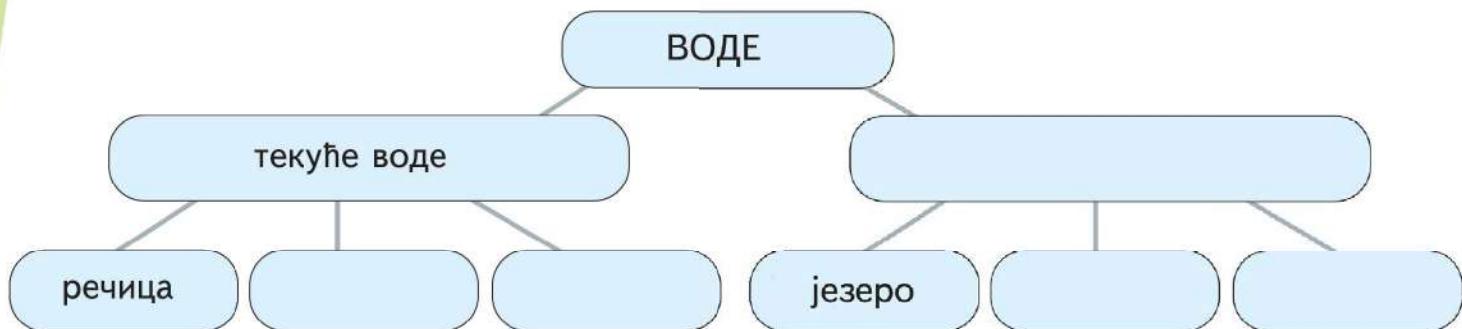
7. Шта ти се у твојој околини највише допада? Зашто?

ТЕКУЋЕ И СТАЈАЋЕ ВОДЕ

1. Попуни празна поља.

2. Које воде се налазе у твом месту и околини? Напиши њихове називе.
-
-
-

3. Заокружи слово испред тачне тврдње.

• Текућа вода је:	• Стаяћа вода је:
а) бара б) река в) море	а) поток б) језеро в) река
-

4. Спој одговарајуће делове реченице.

Извор је •	• мање и плиће удубљење на копну које је испуњено водом.
Ушће је •	• пространо, велико удубљење на копну које је испуњено водом.
Река је •	• место где се поток или река уливају у већу реку,
Бара је •	• језеро или море.
Поток је •	• место где вода извире из земље.
Језеро је •	• већа текућа вода.
	• мања текућа вода.

5. Погледај слику и заокружи ДА или НЕ.
На датој слици су приказани делови реке.

6. У сваки напиши одговарајући број.

језеро

ушће

бара

река

поток

десна обала реке

речица

море

извор

левा обала реке

7. Допуни реченицу.

Речно корито је _____.

8. Сложи речи од задатих слова тако да добијеш називе неких вода.

отопк _____ зејеро _____

арек _____ рапа _____ мреје _____

БИЉКЕ

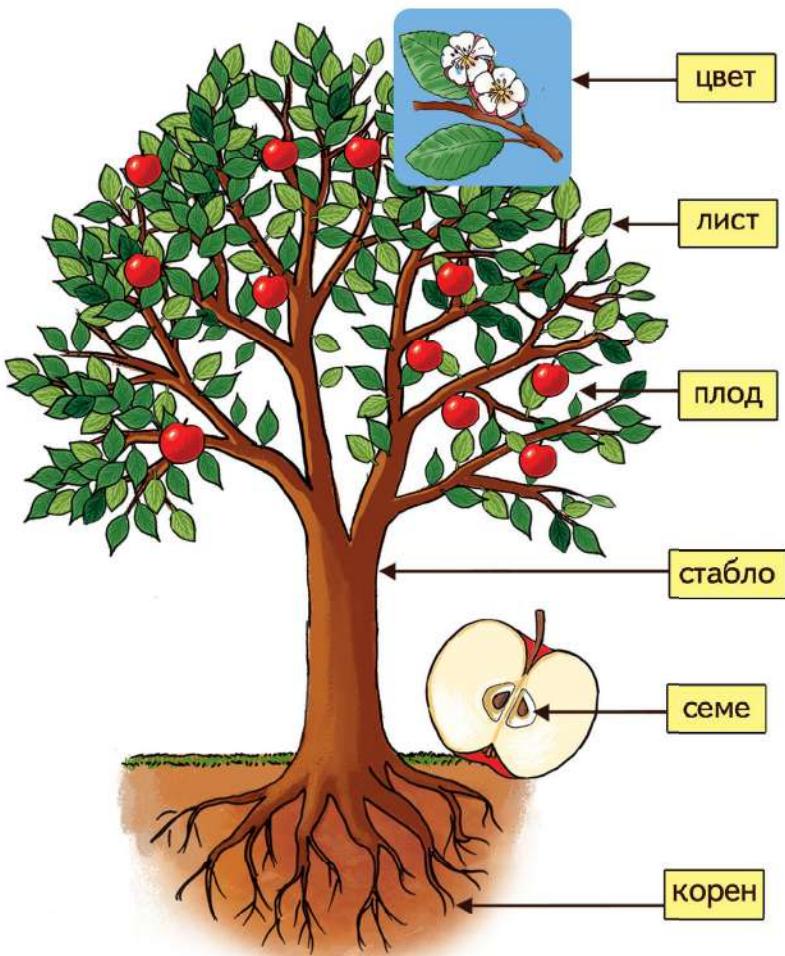
1. Заокружи ДА или НЕ.

Биљке су живе бића.

ДА

НЕ

2. Спој линијом сваки део биљке са његовом улогом.

Спроводи хранљиве материје од корена до осталих делова биљке и обрнуто.

Из њега ниче нова биљка.

Помоћу Сунчеве светlostи и топлоте ствара храну за биљку.

Причвршује биљку за земљиште. Упија воду у којој су растворене хранљиве материје.

Део биљке који се развија из цвета.

Служи биљкама за размножавање.

3. По чему се биљке разликују од других животних бића?

---

4. По чему се нацртане биљке међусобно разликују?

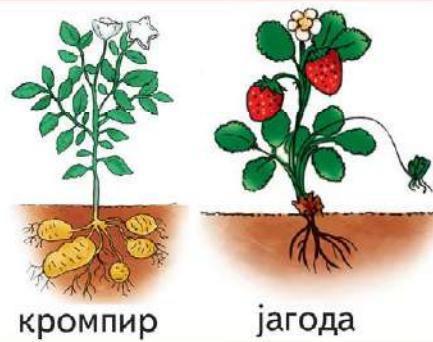

кромпир

јагода

5. Допуни реченице.

Дрвенасте биљке су _____.

Зељасте биљке су _____.

6. Поред тачне тврдње напиши ДА, а поред нетачне напиши НЕ.

Биљке се прилагођавају средини у којој расту. _____

Дрвеће дише кореном. _____

Храст је зимзелено дрво. _____

На ливадама расту вишегодишње зељасте биљке. _____

Самоникле биљке гаји човек. _____

Бреза је дрвенаста биљка. _____

Биљке су жива бића. _____

Кантарион је врста поврћа. _____

Уље се добија прерадом сунцокрета. _____

7. Препознај биљке и напиши њихове називе.

ЛИСТОПАДНО ДРВЕЋЕ

ЗИМЗЕЛЕНО ДРВЕЋЕ

8. Какве користи људи имају од биљака?

ДОМАЋЕ ЖИВОТИЊЕ

1. Заокружи ДА или НЕ.

У сеоском домаћинству људи гаје домаће животиње. Брину се о њима и од њих имају користи.

ДА

НЕ

2. Препознај животиње и напиши њихова имена.

3. Допуни реченице.

Према начину исхране животиње групишемо на _____,

_____ и _____.

4. Црвеном бојом заокружи животиње које се хране само биљкама.

овца

пас

мачка

крава

коза

кокошка

свиња

коњ

5. Какве користи људи имају од домаћих животиња?
Попуни табелу тако што ћеш обједити одговарајућа поља.

	млеко	месо	маст	перје	вuna	jaja
крава						
свиња						
кокошка						
овца						
коза						
патка						

6. Какве користи људи имају од пса?
-
-

7. Песму о домаћим животињама је написао Бранко Ђорђевић.
Допуни стихове у датој строфи.

„У чиче је стока здрава:
коњ, магаре, во и _____.
Поред краве, и то веле,
лежи једно мало _____.“

8. Како се оглашавају домаће животиње?
Попуни табелу.

пас	лаје	ав-ав-ав!
крава		муу, мууу!
коњ		
свиња	грокће	
овца		
коза	мекеће	
мачка		

9. У датим словима крију се називи животиња. Откриј које су то животиње и напиши на линијама.

варка _____ шокакок _____ њок _____
руђак _____ зока _____ њивас _____
кугас _____ цова _____ гамарац _____

ДИВЉЕ ЖИВОТИЊЕ

1. Наведи разлике између домаћих и дивљих животиња.
-
-

2. Према начину исхране разврстај животиње. Спој линијом слике са одговарајућим речима.

билоједи

сваштоједи

месоједи

3. Заокружи дивље животиње које спремају себи склониште и храну за зимске дане.

лисица

јеж

вук

зец

јелен

медвед

јазавац

веверица

срна

4. Како људи помажу дивљим животињама током зиме?
-
-

5. Прочитај стихове и заокружи животињу на коју се односе.

„Ако много застуди,
помоћи ће ми људи.
Храниће ме, у ствари,
љубитељи природе
и ловочувари.“

јазавац

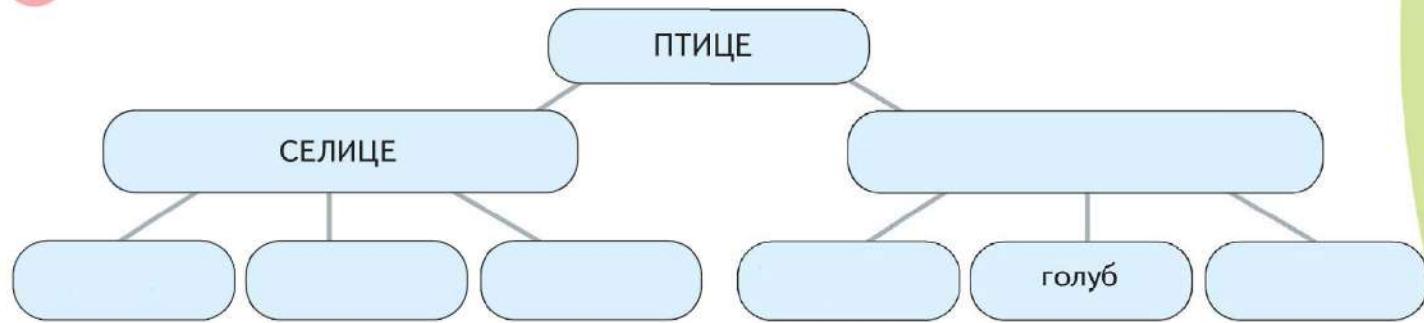
јелен

вук

лисица

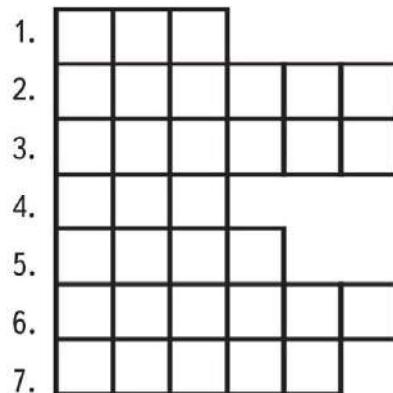
медвед

6. Попуни празна поља.

7. Попуни укрштеницу именами животиња.

1. брз и плашљив
2. има шарена крила
3. копа канале у земљи
4. носи кућицу на леђима
5. блеји
6. лукава
7. прави мед

8. Како ти можеш да помогнеш птицама које с доласком хладних дана
нису напустиле твоје место и твоју околину?

---

9. Који делови тела датих животиња имају важну улогу у одбрани од непријатеља?

10.

Реши ребусе.

В
К

г а

Одгонетни загонетку.

Знате ли ме, му-му-му,
имам бунду дебелу,
када дођу зимски дани,
од зиме ме она брани.

7. Заокружи слово поред тачне тврдње.

8. Поред тачне тврдње напиши Т, а поред нетачне тврдње напиши Н.

Услови живота су вода, ваздух, Сунце и земљиште. _____

Сунце је природни извор светлости и топлоте. _____

Вода је неопходна за живот само неким живим бићима. __

Сва жива бића користе ваздух за дисање. __

Билькама се хране само животиње. —

У земљишту живе многе животиње. —

Људи користе за исхрану биљке и животиње. —

9.

10. Шта ће се дјегодити засађеном цвету ако га оставимо неколико дана у мрачној просторији?

ЈЕСЕН

1. Заокружи слово испред тачне тврдње.

• Јесен почиње у:

- а) октобру   б) септембру   в) новембру   г) децембру

• Јесен се завршава у:

- а) новембру   б) децембру   в) октобру   г) септембру

2. Шта је јесења равнодневица?

---

3. Какво је време у јесен?

---

4. Попуни табелу.

ПРОМЕНЕ У ТОКУ ЈЕСЕНИ	
бильке	животиње
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

5. Заокружи слова поред тачних тврдњи.

У току јесењих дана људи:

- а) спремају зимницу   г) припремају дрва за огрев
б) беру кукуруз   д) беру јагоде
в) беру љубичице   ђ) обављају јесењу сетву

6. Због чега птице селице одлазе у топлије крајеве?

ЗИМА

1. Који месец не припада зими? Заокружи.

Подвуци месеце који делимично припадају зими.

фебруар

март

децембар

април

јануар

2. Какво је време у току зиме?

---

3. Спој линијом одговарајуће делове реченица.

Деца се •

• у топлим крајевима.

Птице селице су •

• годишње доба.

Људи •

• грудвају и санкају.

Зима је најхладније •

• чисте улице од снежних наноса.

4. Заокружи слово испред тачне тврдње.

После игре на снегу, мокру одећу и обућу заменићемо:

- а) само сувом одећом
- б) само сувом обућом
- в) сувом одећом и сувом обућом

5. Ако је тврдња тачна заокружи ДА, а ако је тврдња нетачна заокружи НЕ.

• У току зиме биљке мирују.	ДА НЕ
• Хладне зимске дане вук проводи спавајући.	ДА НЕ
• Због снежних наноса, јелен и зец тешко проналазе храну.	ДА НЕ
• У зимском периоду цветају висибабе и љубичице.	ДА НЕ
• На дрвећу се налазе ледене иглице – иње.	ДА НЕ
• Јазавац је припремио јазбину и храну за хладне зимске дане.	ДА НЕ
• У зимском периоду Сунце најјаче греје.	ДА НЕ
• Снежни покривач штити биљке од превелике хладноће и смрзевања.	ДА НЕ

ПРОЛЕЋЕ

1. Заокружи ДА или НЕ.

Пролеће долази после зиме.

ДА

НЕ

2. Црвеном линијом спој месеце који делимично припадају пролећу.

Плавом линијом спој месеце који сасвим припадају пролећу.

март •

делимично припадају

• мај

април •

сасвим припадају

• јун

3. Шта се дешава у пролеће? Заокружи слова испред тачних одговора.

а) на дрвећу је иње	д) пада снег
б) долазе птице селице	ћ) неке биљке листају, цветају и рађају
в) лишће жути и опада	е) дувају хладни ветрови
г) многе воћке цветају	ж) животиње се буде из зимског сна

4. Како изгледа твоја околина у пролеће?

---

5. Заокружи животиње које се у пролеће буде из зимског сна.

јеж   лисица   јазавац   јелен   вук   медвед   зец

6. Допуни реченицу одговарајућим речима.

Људи у пролеће _____ воћке и винову лозу, а сеју _____.

7. Поред тачне тврдње напиши Т, а поред нетачне тврдње напиши Н.

Весници пролећа су ласте и роде. _____

Птице станарице се враћају из топлијих крајева. _____

Дивље животиње припремају храну за зиму. _____

У повртањаку се сеје и сади поврће. _____

ЛЕТО

1. Допуни реченицу:

Временска обележја лета су сунчани и врући дани, _____
_____.

2. Заокружи број поред тачне тврдње.

• У летњим месецима људи овце:

- а) шишају
- б) чешљају
- в) купају

• У току лета на ливадама се:

- а) сеје трава
- б) коси трава
- в) жање пшеница

3. Поред тачне тврдње напиши Т, а поред нетачне тврдње напиши Н.

Лето долази после зиме. _____

Лето је доба косидбе и жетве. _____

Сунце лети слабије греје. _____

Лети се носе топлија одећа и обућа. _____

Много сунчаних дана, без кишне, често узрокује сушу. _____

У летњим месецима живини је перје гушће. _____

Лето је најтоплије годишње доба. _____

4. Ако је тврдња тачна заокружи ДА, а ако је тврдња нетачна заокружи НЕ.

Треба избегавати дуготрајно излагање јаком Сунцу, јер је штетно и опасно за здравље.

ДА

НЕ

5. Заокружи слово испред тачне тврдње.

Кад су јаке врућине, није препоручљиво сунчање:

- а) од 10 до 17 сати
- б) од 7 до 11 сати
- в) од 6 до 10 сати

6. Допуни реченицу:

Од превелике летње сунчеве топлоте људи се штите тако што _____

ЧУВАЈМО ПРИРОДУ

Напиши на таблицама
оно што свако мора знати
и испричај зашто је важно
свега тога се придржавати.

---

1. Бројевима од 1 до 5 означи правilan редослед радњи.

- прерада отпада
- сакупљање отпада
- од старог ново – израда нових производа
- разврставање отпада у одговарајуће контејнере
- одвожење отпада у фабрике

2. Одељењска заједница II₃ учествовала је у акцији чишћења школског дворишта. Линијом повежи одговарајући контејнер са отпадом који су сакутили.

У ( ) напиши која врста отпада се одлаже у тај контејнер.

3.

Заокружи ДА или НЕ.

У мојој околини се налазе контејnerи за различите врсте отпада.

ДА   НЕ

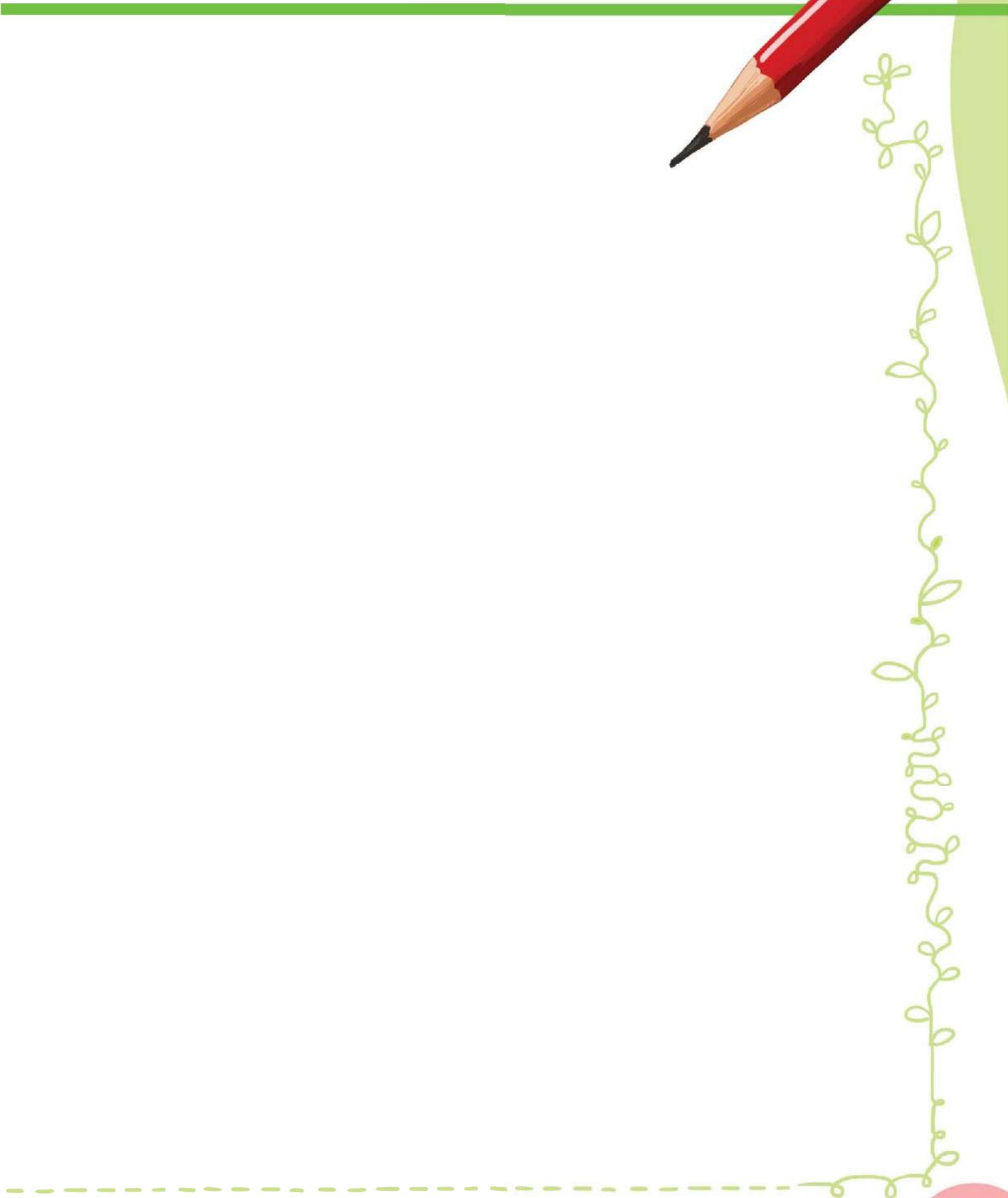
ПРАТИМ, ЦРТАМ, ПИШЕМ...

Жеља за сазнањем
нек' те смело води
да често боравиш
у дивној природи.

Посети, обиђи,
сазнај и доживи.
У природи је лепо
природи се диви!

Вештим оком примети
радознало експериментиши,
своја сазнања и доживљаје
на странице ове запиши.

СВЕТ ОКО НАС

РАДНА СВЕСКА ЗА ДРУГИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Прво издање
2019. година

Ауторски тим НОВЕ ШКОЛЕ:

Милица Ђук
Јасмина Крњајић
Ивко Николић

Илустрације и дизајн:

Марија Дашић Тодорић
Горан Витановић

Уредник:

др Гордана Степић

Рецензенти:

др Вељко Банђур, редовни професор Учитељског факултета у Београду
Бојан Мишић, учитељ ОШ „Петефи бригада“, Кула
Весна Радонић, педагог ОШ „Краљ Петар Први“ у Београду

Штампа:

„Папирпласт“ Београд

Тираж:

500

Издавач:

НОВА ШКОЛА д.о.о.
Београд, Господар Јованова 22
Тел/факс: 011 2631 652, 011 3284 989

ISBN 978-86-6225-048-3

© Нова школа 2019. Сва права задржана

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

37.016:3/5(075.2)(076.1)

ЂУК, Милица, 1945-

Свет око нас : радна свеска за други разред основне школе / [ауторски тим Милица Ђук, Јасмина Крњајић, Ивко Николић] ; [илустрације Марија Дашић Тодорић, Горан Витановић]. - 1. изд. - Београд : Нова школа, 2019 (Београд : Папирпласт). - 55 стр. : илустр. ; 29 см

Подаци о ауторима преузети из колофона. -
Тираж 500.

ISBN 978-86-6225-048-3

1. Крњајић, Јасмина, 1983- [аутор] 2.
Николић, Ивко, 1963- [аутор]

COBISS.SR-ID 279957772

Министар просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије одобрио је издавање и употребу овог уџбеника у другом разреду основне школе решењем број 650-02-00142/2019-07 од 9. 5. 2019. године.